

Ubi ait tū angelū
volantē per medi
um celum haben
tem euāgelīū et ter
num ut euangelis
saret sedentibus super terraz et
super omnē gentem tubū et lin
guaz et super populū magna vo
ce dicens. Time te deum et date
illi honorem. quia venit hora iu
dicii eius. Habentur hec verba
Apoc. xiiij. Ad tātam insaniā
cecitatemq; mentis mortales ho
mines iam deuenerunt. ut deū
excelsū non arbitrentur suo
rum peccatorum vltorez. Adici
unt em̄ in dies iniquitatem in
iquitati. et in malicia perseueran
tes nolunt considerare formida
bilis iudicia magni dei. Ipse
vltiq; minatur cristiānis ingra
tis pro suis execrādis scelerib⁹
terribilia mala. Posita iam est
securis ad radicem et tamē pau
ci tantissimiq; inueniunt qui sua
corda humiliant sub manu illi
us cuius potēcie resistere nemo
potest. Et reuera nil periculosi⁹
q̄ imminēcia picula nō timere.
Quia iuxta Aristotelis senten
tiaz. ij. rethorice. timor facit ho
mines cōciliatuos. Qua de re
ad excitādas mentes duras que
penitentiā fugiūt et bene beate
q; viuere nolūt decreuī op⁹ p̄ns
sub titulo de timore iudiciorum
diuincorum cōpilare. Pro clari
ore tamen dicendo cū notācia in

hoc plogo p modum sermonis
ipsa verba Johānis in themate
exponenda se offerunt. In quib⁹
bus tria mysteria declaranda cō
tinentur

Primū dicitur scripture san
cte sublimitas

Secundum euangelij multi
plicitas

Tercū timoris diuini ratios
nabilitas

De excellēcia et sublimitate
scripture sancte que designat
p angelum volantem

Capitulum primum

Primū mysteriū declarā
dum qd cōtinet in ver
bis Johis dicitur scrip
tura sancte sublimitas que p an
gelum volantem recte meritoq;
designatur. Est autē scriptura sa
cta vetus ac nouum testamētum
ut dē di. ix. decretor. c. Quis
nesciat. Quia vero hec diuinit⁹
est hominib⁹ inspirata atq; de
celo missa s̄m illud Petrū. ij. c. i.
ep̄be. spū sancto inspirati locuti
sunt sancti dei homines. ido an
gelus dici potest. Nam teste Phi
doro li. vij. ethi. angel⁹ nūcius
vel missus interpretat. In altum
autē ipsa scriptura volat per me
diū celū q; publice in ecclia legit
et p̄dicat. Inquit em̄ gregoriū
in omelia. Regnū celoz p̄ntis
tēpis ecclia dicit. Quāta autē sit
hui⁹ scripture sacre sublimitas
ex q̄tuor dep̄hendere possumus

Josephi quoque et eorum quos ponit Josephus precipueque nostri Iulij ac pompeii Trogi atque Justinum qui omnes extreme visionis narrant hystoriam et post Alexandrum usque ad cesarem Augustum Pirie et egypti .i. Ptoleuchi et thiochi et Ptolemeorum bella describunt. Et si quando cogimur secularium litterarum recordari et aliqua ex hijs dicere que olim omnium non nostre est voluntatis sed ut dicam gravissime necessitatis ut probemus ea que a sanctis prophetis ante secula multa predicta sunt tam grecorum quam latinorum et aliarum gentium literis contineri. Et ipse idem Hieronymus in epistola ad magnum oratorem urbis dicit quod apostolus Paulus in epistola ad titum Epimenidis prope usus est versiculo dicens. Cretenses male bestie mendaces ventris pigri. Et ne multa dicamus tam Hieronymus quam Augustinus reliquique greci et latini doctores in suis dictis prope ad suum propositum gentium sententias trahunt. Tamen ut predictimus sola scriptura dei est que ab omni falso et mendacis immunis existit et quicquid loquitur verissimum est. eo quod verax est deus qui nobis illam dignatus est revelare. Ob quod Lactantius li. i. diuinarum institutionum ait. Omnis terrenis huiusce perhibe auctoribus nihil certi

affertibus aggrediamur viam rectam. quos equidem si putarem satis idoneos ad bene vivendum duces esse et ipse sequeretur et alios ut sequerentur hortaretur. Sed cum magna inter se concorsatione diffideant secumque ipsi plerumque discordent apparet eorum iter nequaquam esse directum si quidem sibi quicquam est libitum proprias vias impresserunt confusionemque maximam inquirentibus veritatem reliquerunt. Nobis autem qui sacramentum religionis accepimus cum sit veritas revelata diuinitus omnes utriusque sexus sine ulla discrimine ad celeste pabulum conuocamus. Hec ille. Sed statim increduli nos aggrediuntur obiciendo quod sancti qui scripserunt confinxerunt mendaciter a deo accepisse que tradunt. O perniciosa et detestanda opinio que res felle facile potest. si consideremus quanto amore prophete et amici dei veritatem complexi sunt. Inquit Lactantius libro primo diuinarum institutionum. Voluntas fingendi ac mendicandi eorum est qui opes appetunt qui lucra desiderant. que res procul a sanctis viris fuit. Ipsi vero seuerissima passi sunt tormenta et cruciatus pro defensione veritatis quam docebant. Unde Hieronymus in epistola ad Dammachum

et Oceanū ait. An putam⁹ fra-
tres quia iocando predicent ti-
dendo loquantur apostoli. xps
iudicium infantiliter cominet.
Sed iocatio non sunt ubi supplicia
intercedunt. Si iocando passi
sunt credantur iocando locuti.
Isaias terra secatur. Daniel
leonibus deputatur. Paul⁹ trū-
tatur gladio. et Petrus domini
exemplo in cruce suspenditur
et hoc totum ut nos a peccatis
sua doctrina reuocent. Non ē
igitur fictio aut mendacium quod
de uita futura proclamatur quod
de inferni penis precomizatur.
et quod predicatur de ipsius dei p-
fectionibus admirandis

De profundo sensu scripture
sancte quo omne humanum in-
genium superatur

Tertio apparet excellen-
tia et sublimitas scrip-
ture sancte ex eius pro-
funditate. In ipsa quidem non solum
uoces significant. uerū eti-
am res per uoces significant. Sicut
dicitur in Thomā prima parte. q.
prima articulo. x. quia auctor
scripture est deus in cuius pote-
state est quod non solum uoces ad
significandum accommodet. sed
etiam res ipsas. Illa ergo prima
significatio qua uoces signifi-
cant res pertinet ad primum sen-
sum. qui scilicet est historicus uel lit-

teralis. Illa autem significatio
qua res significantur per uoces ite-
rum res alias significant dicitur
sensus spiritualis. hic autem tri-
partitam diuiditur. Sicut enim di-
cit apostolus. Lex uetus figura ē no-
ue legis. et ipsa noua lex ut di-
cit Dionysius libro de ecclesia-
stica Hierarchy est figura futu-
re glorie. In noua etiam lege ea
que in capite gesta sunt. sunt
signa eorum que nos agere de-
bemus. Secundum ergo quod ea que
sunt ueteris testamenti signifi-
cant ea que sunt noue legis est
sensus allegoricus. Allegoria
enim idem est quod aliena du-
ctio ab alle quod est alienum.
et goges ductio. secundum uero quod ea
que in christo facta. uel in hijs
que christum significant. sunt
signa eorum que nos agere de-
bemus. est sermo tropologicus
id est conuersus ad mores. prout
uero significant ea que sunt in eter-
na gloria. est sensus Anagogi-
cus. Anagogia. id est sursum ductio
ab anas quod est sursum et go-
ges ductio. Est itaque scriptura
sacra in sensu litterali plana et
facilis. In sensu uero spirituali
omne deuenit et superat huma-
num ingenium. Hinc Augustinus libro
ii. super Gen. ait. Maior ē hu-
ius scripture auctoritas quam om-
nis humani ingenij perspicaci-
tas. et idem in epistola ad Vo-
luntianum dicit. Tanta est enim

chūstianāz p̄funditas sc̄a cum
 q̄ in eis quotidie p̄ficere si eas
 solas ab ineunte puericia vsq̄
 ad d̄cep̄tā senectutē maximo
 oīo summo studio meliore ige-
 mio conare addiscere. nō q̄ in
 eis que ad salutem sunt neces-
 saria tāta pueniat difficultate
 sed cum fidem ibi quisq̄ tenuerit
 sine qua pie recteq̄ nō uiu-
 tur. tam multa tāq̄ multiplicū
 misterioz ombra culis opaca i-
 telligenda p̄ficiētib⁹ restāt vt
 amosissimis ac ualissimis flagra-
 tissimisq̄ suauitate discendi cō-
 tingat qd̄ eadē scriptura in quo-
 dam loco cōmemorat. cum d̄hū
 mauerit homo tūc incipiet. **Hec**
ille. et **Hezo.** sup̄ illo uerbo p̄s.
 adipe frumenti sariat te. **Pm.**
 guāssim⁹ ē sermo diuin⁹. quē
 quid uis ex sermōe diuino na-
 scit̄. et **greḡ. ij. morab. c. i.** Om-
 nem sapiēciā atq̄ doct̄inā sa-
 cra scriptura trāscendit que uā
 predicat ad celestem uitā inuis-
 tat a terrenis desiderijs cor legē-
 tis reuocat dicit̄ obscurioribus
 fortes exercet puuk̄ humili ser-
 mone blandit̄. **Nec** sic clausa ē
 vt pauesci debeat. nec sic patet
 vt uilescat sed vsu fastidiū tol-
 lit et tanto plus diligitur quan-
 to amplius meditatur. **Quan-**
te autem sit p̄funditatis. scrip-
 tura sacra apparet ex tot libris
 sermōib⁹ omel̄ijs expositiōnib⁹
 busq̄ p̄ne innumeris. in quib⁹

bus doctores tā greci q̄ latini to-
 tis uicib⁹ defudarūt. Et om̄issis
 alijs inspiciam⁹ q̄t̄ q̄ta uolū-
 mina edidit **Origenes** et post
 illum **Aug.** de quib⁹ ita inquit
Psidorus li. vi. ethi. **Origenes**
 oīns tam grecos q̄ latinos opa-
 rū suoz magnitudine superauit
Democ̄. Hezo. sex millia libroz
 eius se legisse fatē. **Hoz** tamē
 ommū studia uicit **Aug.** qui tā-
 ta scripsit ut dieb⁹ ac noctibus
 nec legē quisq̄ sufficiat libros
 illius. **Plinius** scripturā alati-
 dinem cōp̄tendere ualemus si
 reuocemus ad mentē miracula
 que ueraciter p̄clamātur de int̄-
 pretatione facta tempe **Ptolo-**
mei. **Hic** ut dicit **Isabanius xiiij.**
li. de origine rerum fuit p̄tissi-
 mus ommū litterarum discipu-
 lusq̄ **Strabonis** p̄hi qui biblio-
 thecam fecit in qua h̄c uoluit li-
 bros legis iudeozū qui ad sacra
 scripturā p̄tinēt. **Et** em̄ tradit
Psidorus li. vi. ethi. tēporibus
 eius alexandrie. vij. millia li-
 broz inuenta sunt. **Asserit** au-
 tem **eusebius** in hystoria ecclē-
 siastica q̄ **Theopopos** hysto-
 ricus temptauit scripturā sacra
 de hebreo in grecum transsere
 et dei iudicio p̄t. xxx. dies in amē-
 tiā est uersus. **Theodot⁹** etiam
 ob eādē cāz creatus ē. **Dez** p̄mi-
 tētes sanati sūt ob quod misit
Ptolomeus p̄ interpretibus ad
Heleazariū p̄ntificem iudeozū

Et de hoc sic loquitur **Aug⁹** li.
xviiij. de ciui. dei. c. xliij. post **Ale**
xandru macedonis qui eadē ma
gnus cognominatus est miti
centissimā minimeq; diuturnā
potenciā qua asiā vniuersam
p̄mo pene totū orbem p̄tinuit
armis. p̄tinuit terrore subegerat
q̄n̄ int̄ cetera orientis regna eadē
iudeā ingressus obauit eo moe
tuo milites illius cū regnū illud
amplissimū nō solum possessuri
verū etiā bellis omnia vāsta
tura dimisissent **Ptolomeos** re
ges h̄re cepit egipt⁹ horū p̄m⁹
lagi fili⁹ multos ex iudea capti
uos transtulit in egiptū. **Hic**
succedens alius **Ptolome⁹** qui
est appellatus **Philadelph⁹** oēs
quos ille captiuos adduxerat li
beros redire p̄misit. **Insuper** et
dona regia in templum domini
misit. petiuitq; ab eleazaro tūc
pontifice dari sibi scripturas q̄s
p̄fecto audierat fama predica
te diuinas. **Ideo** illas habere
cupiebat in bibliotheca quam
nobilissimā fecerat. **Has** cum
idem pontifex eidem misisset he
breas. post et ille interpretes po
stulauit et dati sunt ei. lxxij. de
singulis duodecim tribub⁹ ho
mines vtriusq; lingue doctissi
mi. grece scz et hebrece quorum
interpretatio vt septuaginta vo
cetur optinuit consuetudo **Tra**
ditur sane tam stupendum pla
neq; diuinum in eorum verbis

fuisse consensū vt cum ad hoc
opus sepatim singuli sederent
ita enim placuit **Ptolomeo** eo
cum fidem explorare nec in vno
verbo qd̄ tantūdem significaret
nec in verborum ordine alē ab
altero discreparet. **Ped** qd̄ oēs
scripserant vnum erat. qm̄ res
uera spūs vn⁹ erat in omnibus
Hec Aug⁹. Ad pleni⁹ tamē in
telligenda illius verba sciendū
qd̄ vt **Iustinus** refert post moe
tem **Alexandri** factus est p̄mus
rex egipti **Ptolomeus** qui reg
nauit annis. xl. tā clare vt om
nes regnantes ab eo postea di
cerentur **Ptolomei**. **Hic** scdm̄
Diccardum suo libro de tempo
rib⁹ in die sabbati ascendit ihe
rusalem simulans velle sacri
tare deo sciens iudeos tā die
abstinere ab armis. **Itaq;** ce
pit **Iherusalem** **Duc**cessor vero
eius fuit **Piladelphus** qui reg
nauit annis. xxxviii. et fuit stu
diosissimus et hoc dicit **Aug⁹.**
q̄ construi fecit copiosissimam
bibliothecam. **Notandum** insu
per s̄m **Plidorum** libro. vi. ethi
mo. q̄ bibliotheca dicit̄ a bib
lio grece qd̄ est librorū et theca
repositio. **Bibliothecam** autem
veteris testamenti **Esdras** scri
ba post incensam legem a chal
deis dum iudei regressi fuissent
in **Iherusalem** diuino affatus
spiritu reparauit cunctaq; legis
ac prophetarum volumina que

fuerunt a gentib⁹ corrupta cor
 rex. t. Apud grecos bibliotheca
 p̄m⁹ instruxit Pisistratus ty
 rannus atheniensium quā de
 incept ab atheniensib⁹ audā
 Xerxes incensis athenis euex
 it in Persas. Longoq; post tē
 pore Seleucus Nicanor tur
 sus in greciam retulit. Dehinc
 magnus Alexander et successo
 res eorum instruendis omniū
 librorum copijs animū intende
 re maxime Ptolomeus Phila
 delphus. Rome p̄m⁹ librorū
 copiam aduerit C. C. Paul⁹
 Perse rege macedonū deuicto.
 deinde Lucullus epontica preda
 Post hoc cesar dedit Marco
 varroni negociū maxime bib
 liothece cōstruēde. de hys satis
 Ad scripturā sanctā iam sermo
 vertendus est. que profundita
 te sua tot pitissimoz vitorū vt
 dictū est exercitauit ingema

De utilitate legendi aut au
 diendi scripturā sacram

Quarto cognoscere pote
 rim⁹ excellēciam et sū
 limitatez scripture san
 ctę ex eius utilitate. pdest qui
 dem et nō parum illam deuote
 legentibus et audientib⁹. vnde
 et Paul⁹. ij. thi. iij. c. dicit Om
 nis scriptura diuinitus inspira
 ta vtilis est ad docendū ad ar
 guendum ad corrigendum ad

erudiendum in iusticia vt p̄fe
 ctus sit homo dei ad omne op⁹
 bonum instruat⁹. hec p̄ccōtib⁹
 p̄ penitentiā salutis fiduciā pre
 stat. hec iustos p̄seuerare sua
 det in via domini. hec vicia dete
 statur virtute s̄q; extollit. hec sū
 mū bonum desiderandū p̄dicat
 hec infernum fugiendum hōta
 tur. hec dei mandata seruanda
 monz. hec blanditur humilib⁹
 cominatur impenitentib⁹. et re
 ctę viuētib⁹ aut post p̄ccata
 ad deum redeuntibus vitā polli
 cetur eternāz. hanc quū valent
 legant delectabiliter. qui vero
 legere nō p̄nt negocijs familia
 ribus impediti audiant illam
 benedicentes p̄cipue p̄dicatoēs
 quib⁹ cura p̄uigil eē debet scrip
 turas ipsas principaliter predi
 care. Venite ergo o p̄p̄bi et au
 dite disciplinaz sacrarum lit̄az.
 quā vt dicit xxxviij. di. decreto
 tū. c. Dicit. Sicut stellas celi
 nō extinguūt nox ita mentes fi
 delium inherentes firmitamento
 sacre scripture nō obscurat mū
 dana iniquitas. Dicitū fit de sū
 limitate sacre scripture q̄ fons
 est iriguus refoallans et sad
 ans omnē aiāz iusticiā et verita
 tem fidentem

De multiplici euangelio et q̄
 liter scriptura tota nos excitat
 vt timeamus deum
 Capitulum secundū

Existimo te gratia facere
si in hoc secundo misterio
aperueris euangelij verita-
te ex eo quod quasi pplexus est multorum
animus qui intelligere ambiunt
quod in verbis Iohannis nomine euan-
gelij etiam importet. Sunt et ad-
huc plerique predicatoribus insula-
tes dum euangelicum textum predicare
omittunt quasi transgressores exi-
stunt precepti domini **Mar. vi. ubi**
dit. Eritis in mundum omni sermo predi-
cate euangelium omni creature. Qua-
re ad huiusmodi pplexitatem amouen-
dam in hac parte de multiplicitate
euangelij erit disceptandum ut sic
omniscuiusque animus quiescat in
cognitione euangelice veritatis ne-
que de cetero predicatoribus detrahatur
quod dictum est euangelicam litteram non
semper sequuntur. Quadruplex ergo
euangelium distinguemus

Primum est euangelium approbatum
Secundum euangelium dubitatum
Tertium euangelium reuelatum
Quartum euangelium interpretatum

De euangelio quod scripserunt quatuor euangeliste

Primum est euangelium ap-
probatum illud scilicet quod scrip-
serunt quatuor euangeliste.
Ut enim habet ex dictis **Thero. in p-**
logo in Mat. et Psido. vi. li.
ethi. Primum quod scripsit euange-
lium fuit mattheus. anno scilicet christi. xliij
na uolens ex iudea recedere quod sic di-

cta est ex tribu iuda postquam intra-
uerunt terram promissionis. nam antea
dicebatur terra chanaan eo quod post
diluuium habitauerunt ibi filij chanaan
Scripsit ergo euangelium litteris hebraicis
ut sic remaneret apud iudeos
credentes memoria eorum quod docue-
rat **Ubi apparuit quanta sit vis litterarum**
Ideo dicit Psido. li. i. ethi. Plus
litterarum repletus est propter memoriam
rerum. Nam ne obliuio fugiant
litteris alligantur. In tanta enim
rerum varietate nec disci audien-
do poterant omnia nec memores
ter retineri. Et addit ipse Psido-
dorus. quod littere sunt indices re-
rum signa verborum. quibus tan-
tavis est ut dicta nobis absen-
tium sine uoce loquantur. Hebreo-
rum litteras Moyses. Syrorum et
Chaldeorum Abraham reperit.
Ideo cum litteris numero et so-
no concordant solis caracteribus
discrepant. Egipcorum litteras
His regina Inachi filia a grecia ueni-
ens in egiptum reperit et egip-
cis tradidit. Grecarum litterarum
usum primi fenices inuenerunt de
quibus ait Lucanus. Fenices pri-
mi fame si creditur ausi Mar-
suras rudibus uocem signare fi-
guris. Cadmus Agenoris filius
grecas litteras ex fenice. xvij. attu-
lit in greciam. Hippomides tro-
ano bello tres adiecit. post quem
Hymonides miles tres alias
addidit. Latinas litteras Car-
mentis Rimplia prima Italica

tradidit. carmentis aut dicta.
 quia carminibus futura canebat.
 hec p̄p̄uocata Nicostreta.
 Cartax vero vsus ut **Phid.**
 dicit. vi. li. ethi. In mēphi egip̄ti
 ciuitate inuētus ē. an̄ enim
 scribebant vel in tabulis maris
 moreis et latericij. Apud gētilēs
 vero frīgus Dares. de Gre
 cis et Troyanis hystoriā edi
 dit quā in folijs palmarum ab
 eo cōscriptā eē ferunt. Redē
 undū iam est ad efficacā lītū
 sine quib⁹ multa et quidē neces
 saria oblitērata eēnt. Quap̄
 ter **Iohes** solobriēsis in p̄logo
 polictatoris ait. Exempla ma
 iorū que sūt inātamēta et fomē
 ta virtutis nullū oīno erigerēt
 aut seruāret nisi pia solitudo
 scriptorū ⁊ triūphatix in hēcie
 diligētia eadē aliquid ad po
 steros trāsmisisset. et itē idē
Quis alexandros sciret aut ce
 sares. quis stoycos aut pipate
 ticos imitaretur nisi eos insigni
 rent monimēta scriptorū quis
 ap̄lorū aut p̄phetarū amplexan
 da imitaret vestigia nisi eos po
 stēritati diuine lītē cōsecrassent
 hec ibi. **Mat.** ergo ut dicit **Ni**
cola de l̄ra interpretatur datus
 q̄ inter euāgelistas p̄mo dat⁹
 est a deo ad scribendū euāgelū
 Secūdu⁹ scripsit euāgelū mar
 cus anno sequēta eloquio gre
 co s̄m **Phido.** in ytalīa secutus
 petū ut discipulus. Tercū **Iu**

cas grea s̄imonis eūditissim⁹
 s̄m **Phido** ⁊ **Ihero.** in greciam
 in achayē ptib⁹ scripsit euāge
 liū sub **Theophilo** ep̄o. Quar
 tus et vltim⁹ **Iohes** scripsit euā
 gelū in asia quā fuit in scribēdo
 vltim⁹. ut inquit **Ihero.** in pro
 logo in **Ioh.** ex eo q̄ erat virgo
 et iuuenis quare ut verecūdis
 se ingerere nolūt quousq̄ ab
 ep̄is asie rogāret et ab hereticis
 exātaretur. Sed hic tria dubia
 sūt apienda. Primū quare non
 vn⁹ scripsit euāgelū. Secūdu
 quare x̄ps benedict⁹ nō scripsit
 quicq̄ posteris relegendū Ter
 ciū vtrum p̄dicacō veteris testā
 mēti repugnet p̄dicacōi euā
 gelij. Ad primā respōdet que
 dā glō. q̄ euāgeliste sūt testes
 d̄m. et hoc nō p̄pter indigēciā
 claritatis diuine sed infirmita
 tis humāe q̄ firm⁹ et cert⁹ cre
 dit plurib⁹ q̄ vni. in ore em̄ du
 orū vel triū testiū stat om̄e ve
 bū ut dicit **Mat.** xvij. c. ⁊ ij.
 q. iij. c. i. et. ij. ad cor. xij. c. et
Deut. xix. c. ⁊ xlviij. di. c. Cū
 et. ij. q. iij. c. p̄p̄ue. et ex de tes
 tib⁹. c. Licet. et extra de testi.
 c. Felatū. et ideo disposuit di
 uina sapiā vt plures eēnt euā
 geliste. quā si oīno diūsa dicerēt
 fidē nō firmāret. ad hoc em̄ vt
 testimonū sit solidū necē ē tes
 tes cōcordare. Si vero oīno idē
 dicerēt iā totū vnū esset ⁊ sup
 fluū vt g⁹ certū esset testimonū

et nihil contineret superfluum dis-
posuit spūssand⁹. vt aliqua sin-
gulariter narrarent aliqua com-
mūter nulla tamē discorditer.
Ideo dicit **Aug⁹** de cōsensu euā-
gelistarū q̄ non omnes euan-
geliste idem dixerunt. **P**ed vbi
concurrunt in idem narranduz
non discordant. **A**d secundū
dubū respondere possumus ex
dictis s̄cti thome. **ij. pte. q̄. xliij.**
q̄ xp̄us benedictus non scripsit
quia non fuisset cōueniens dig-
nitati sue ita scribere sicut expe-
diebat cōmuni vtilitati eorum
quibus doctrīna sua erat tradē-
da. **S**i vero scripsisset s̄m altitū
dīmē dignitatis sue nullus fuisset
capax misterior. et sic scrip-
tura illa fuisset frustra. **A**d ter-
tium dubū iam immōrandū ē
propter nōnullos qui palatum
infectū habentes me mordent
quia in hoc opere hystorias ve-
teris testamenti predicādas cō-
scripsi. **V**idetur forte ipsis vet⁹
testamentū abiciendum. sed ca-
ueant ne seueriam sint. de quī-
bus **Philo. dicit. viij. lib. ethi.**
q̄ fuerunt quīdā heretici sic no-
minati a seuerio heresiarcha nō
recipientes vetus testamentum
et resurrectiōem. **D**icim⁹ ergo
q̄ quicūq̄ predicat ea que con-
tinētur in euāgelio p̄dicat euā-
gelium. **P**ed qui p̄dicat vetus te-
stamentū predicat ea que conti-

nētur in euāgelio. ergo p̄di-
cat euāgelium. **M**atth⁹ nam
q̄ p̄mo. c. genealogiam christi
explicat nominans patres ⁊ re-
ges veteris testamenti. et in **ij.**
ca. inducit auctoritatē **Psal. vij.**
Ecce virgo concipiet. et in eo. c.
allegat dictū **Miche. v. c.** et
tū bethleem r̄c. et eo. c. dictum
Psal. Ex egipto vocaui filiū me-
um. et. ij. c. dictum Psal. xl. c.
Pox clamantis in deserto dicit
gite viā dño. et. **iiij. c. dictū Deu-**
tronomij. vi. **N**on temptab do-
minū deū tuum. et. **xij. c. exem-**
plum Ione qui fuit in ventre ce-
ti. et. **xv. c. textū Psal. Popul⁹**
hic labijs me honorat cor autē
eorum longe est a me. et **xvij.**
ca. a p̄pationē exprimit **Moyse**
⁊ **Helie. et. xix. c. Christ⁹** docet
precepta decalogi que ponuntur
exodi. **xx. c. ⁊ xxij. allegatur au-**
toritas dauid. Dixit dñs dño
meo sede a dext̄s meis. et. **xxvi**
auctas **Zach. p̄phe. Pr̄cipitū est**
p̄cūciam pastorem r̄c. et **Lu. ij.**
dicitur **Impleti sunt dies pur-**
gationis marie s̄m legem moy-
si. eodem capitulo circumcūsus
est puer. et **deimosexto capitu-**
lo. dixit christus verba abra-
ham Habent Moyse ⁊ p̄ro-
phetas audiant illos. et vlti-
mo capitulo. Oportet impleū
omnia que scripta sunt in lege
Moyse ⁊ prophetis et psalmis

de me utiq; hec et similia ex ve-
teri testamēto sūpta in euange-
lijs cōtinētur. q̄re quā ea q̄ sunt
veteris legis ad xp̄m ordinata p̄-
dicat euangelium utiq; non ob-
mittit

De euāgelij apocriphis quib⁹
nō adhibet̄ plena fides

Secūdum est euāgelium
dubitatum ut Nicodemus
Iacobi et aliorū que in-
ter apocripha cōputant̄. xv. dis-
c. Dacta romana ecclia. fm Psi-
dox li. vi. ethi. Apocripha dicta
id est secreta q̄ in dubium veniūt
in hys apocriphis et si inueniat̄
aliqua veritas. tamen p̄pter mē-
ta falsa nulla est eis canonica
auctoritas que recte a prudenti-
bus iudicant̄ nō eē credēda q̄-
bus ascribūtur. Nā multa et s̄b
nomimb⁹ p̄phetarū ⁊ recentiora
sub nomimb⁹ ap̄t̄orū ab hereti-
cis p̄ferūtur. que omnia sub noīe
apocriphorū auctoritate canonica
diligenti examinacōe remota sūt
hec Psidorus

De euāgelio beati pauli ap̄t̄i

Quod est euāgelium re-
uelatum de quo ap̄t̄s ad
Gal. i. Notū vobis fa-
ctio euāgelium qd̄ euāgelizatum ē
a me q̄ nō est fm hominē neq;
eīn ego ab homine accepi illud

neq; didici s̄ p̄ reuelacōz ihu xp̄i

De euāgelio large sūpto qd̄
est tota scriptura sancta

Oportū est euāgelium
interpretatū Tota siquī-
dem scriptura sacra lar-
ge euāgelium dici potest. fm Psi.
euāgelium interpretat̄ bonā amū-
cia cō. Grece eu bonū angelium
annūciatio dicit̄. Hoc est illud
euāgelium eternū scriptura sc̄z
sacra bene annūcians nob̄ eter-
nam veritatem dei nobis tem-
poraliter reuelatam. Ideo dicit̄
Alexo. i. q. i. c. Marcion. Marcion
et Basilides et ceterē hereti-
corū secte nō habent dei euāge-
lium. q̄ nō habent sp̄m sanctū
sine quo humanum sit euāge-
lium qd̄ docetur. Nec putem⁹
in verbis scripturarum eē euā-
gelium sed in sensu nō in sup-
ficie sed in radice nō in sermo-
nū folijs sed in medulla racōis
hec ille Que verba contra illos
dicta sunt qui litteram tantum
quatuor euāgeliorū nomi-
ne euāgelij volunt intelligi.
Nos vero omnem scripturaz dei
ultra quatuor euāgelia ut p̄-
diximus euāgelium appella-
mus. hec ergo est que bene o-
mnibus annūciat ut deum time-
ant. Exātent̄ iam omēs populi
omēs gētes omēs utriusq; sex-
us et audiāt qd̄ vndiq; scripta

canit certe a principio usque ad
finem **T**imete deum **T**imete de
um **T**imete deum hoc dicit in
Leuitico c. xxv. **U**nusquisque ti
meat deum suum. et de hoc scribi
tur **Deuteronomij** iij. dixit de
us ad moysen. **C**ongrega ad me
populum ut audiat sermones
meos et discat timere me omni
tempore. et **Deuteronomij** sexto
Dominum deum tuum timebis
et ipsi seruius. et **Iosue** vicesimo
tercio **T**imete deum et seruite
ei corde perfecto. et primi **Regu**
ij. **T**imete deum et seruite ei
in veritate. et **psalmo** secundo **S**er
uite domino in timore. et **psal**
mo tricesimo tercio. **T**imete do
minum omnes sancti eius. et
psalmo centesimo vndeimo **B**e
atus vir qui timet dominum. et **Tho**
bie octauo **M**ulta bona habebi
mus si timuerimus deum. et **Ju**
dith decimo sexto **Q**ui timet te
magnum erunt apud te per omnia
et eterna. **T**imeti deum bene erit in
extremis in die defensionis sue
benedicet. et. ij. c. **F**ili accedens
ad seruitutem dei sta in iusticia
et in timore. et. x. c. **G**loria diui
ti honoratorum et pauperum timor
dei. et decimo nono. c. **D**a locuz
timori altissimi quia omnis sa
pientia timor domini. et. xxij. nihil
melius quam timor domini. et. xxv. **B**e
atus vir cui datum est habere ti
morem domini. et **puerbio** tercio
Time deum et recede a malo. et

xxij. **T**imor domini fons vite ut de
clinat a ruina mortis. et. xxij. c.
Esto in timore domini tota die quia
habebis spem in nouissimo. et
eterna. octauo **E**go cognoui et erit
bonum timentibus deum. et **Ma**
lachie primo **S**i ego dominus ubi ti
mor me. et **Ree**. v. **Q**uare non a
bulatis in timore domini. et mi
chee sexto **N**alus est timentibus
nomen tuum. et. ij. corin. v. **P**a
entes timore domini hominibus sua
demus. et **Luce** secundo. **E**t mi
sericordia eius a protervia in p
gemes timentibus eum. **H**ec est to
nans illa vox omnis diuine scri
pture de qua **Iob**. dicit quod omni
bus populis alte sonanda est
Timete deum **Q**ui quare timent
dus sit in sequentibus ostende
mus

Quod rationabile est timere deum

Capitulum tercium

Sunt plerumque qui de timore
dei audientes loqui
non solum non formidant
et pauent. quinimo in deum hant
que dicuntur **A**nt enim clementer
est deum et natura misericordem
a quo nullum malum puenire pot
et ut docet **A**risto. ij. **r**etiprice **N**il
la timemus ex quibus nobis ma
la proueniunt sed non aduertunt
theologorum sententiam et pre
apue sancti **Thome** secunda

Secūde q. xix. **Q** malū pene et si sit malū s̄m quād inq̄ntū scz ledit eos quibus inferē. verūta men est bonum simpliciter inq̄ tū puenit ex ordine diuine iusticie. **S**a ppterot intelligant omnes quare timēdus deus est a quo pueniūt mala pene. in hoc capitulo de racōe diuini timoris eūmus tractaturi. quia **J**ohes subdit qm̄ venit hora iudicij eius. **S**ūt quatuor in deo iudicē et peccatorum vltore ppter que merito timeri debet.

- Primū est noticiā
- Secundum displicēnda
- Tercium potēciā
- Quartum iusticiā

Q deus benedictus cognoscit omnia peccata tā secreta q̄ publica. **P**rima ratio

Primū qd̄ est in deo q̄c timeri debet est noticiā Ipse vtiq̄ omnia nra mala nō solum publica et manifesta sed etiam occulta et in corde latentia noscīt scrūtaturq̄ intima omnia et penetralia cordiū **P**robat hęc veritas auctoritatibus omnis scripture diuine et humane. **A**it em̄ **J**ob. xlii. c. **S**āo dñe q̄ omnia potes et nulla te latet cogitatio. et **S**apiēs puerb. v. **R**espiciat dñs vias hominis et omnes gressus illius cōsiderat. et eccl̄. vii. **N**on te iustificēs añ deū. q̄a agnitor cordis ipse est. et. xv. c. **N**on dicas a

deo abscondam et quis mei memorabitur omne cor intelligit a deo. et. xxxix. c. **N**on est quicquid absconditum ab oculis eius **E**t psal. xix. **D**ominus scit cogitationes hominū. et. i. r. xv. **H**omovidet ea que patent. deus autem intuetur cor. et p̄mo **P**aralipomenon. c. penul. **O**mnia corda scrutatur dominus et vniuersas mentium cogitationes intelligit. et **D**anielis. xix. c. **D**eus eterne qui absconditorum omnium es cognitor et qui nosti omnia ante quod fiat. et **P**aulus ad heb. iij. c. **O**mnia sunt nuda et ap̄ta oculis eius. et **J**o hānis. i. canonica. iij. c. **N**āscior est deus corde nostro et nouit omnia. et in decretis. di. xxxij. c. erubescant. **D**ecretorum cognitor et iudex est deus. et. ij. q. i. c. **D**eus omnipotens. et. ij. q. v. c. **C**onsulūisti. **D**eus solus nouit corda filiorum hominum **A**d idem factū qd̄ scribitur. ij. q. i. c. **S**acerdotibus. et. xxij. q̄ sc̄ione prima. capitulo. **N**ō nobis. et. xvij. q̄stione. ij. capitulo **P**ermāosam. et. xxij. q. v. capitulo **P**rodest. et. xxij. q. prima capitulo. **O**di. et. xxvi. q̄ sc̄ione quinta capitulo **N**ec mirum. et. xxvi. q. vi. c. **A**gnouimus. et. xxxij. q. i. c. **A**pud. et de pe. di. i. c. **Q**uem perit et extra de offi. dele. c. **N**ouit. et de **A**ymonia. capi. **T**ua. nos

Et **Ihero.** ad **Demetriadem** vir-
ginem. **Omnium** operum et cogita-
tionum tuarum speculatorez tuum cre-
de deum. Et **Dextus** pythagoricus
in sententijs. **Cogitatio** hominis
deum non latet. et ideo cogitatio
tua pura sit ab omni malo. et se-
neca ad **Luallum**. **Quid** potest
aliquid ab homine esse secretum
nihil deo clausum est. **Ipse** cogi-
tationibus nostris interuenit. sic
interuenit dico ut nunquam aliquis in-
de discedat. et **Quintus** in. iij.
methamorphoseos **Aspiciunt** ocu-
lis superi mortalia iustis. **Ped**
contra ista obijatur multipliciter
Primo quod deus non cognoscit aliquid
intelligit aliud a se. ergo non co-
gnoscit nostra peccata. ut enim
dicit **Arist.** xi. metha. **Intelligi-**
bile est perfectio intellectus. **Si**
igitur deus intelligeret aliud a
se intellectus eius perficeretur ab
alio. et sic aliquid esset nobilior ip-
so quod est falsum. **Secundo** argui-
tur secundum **Anselmum**. **Omne** quod est
melius circa deum est ponendum sed
quodam melius est nescire quam scire
sicut dicit **Aug.** in eucharistia. g.
necesse est ponere quod de illa non
sciat. sed illa sunt peccata ergo deus
nescit nostra peccata. **Tercio**
dicit deus est omnium sciens ita
deus est omnipotens sed deus non
potest mala. ergo neque scit ma-
la. **Quarto** arguitur quod **Abacuc**
secundo dicit. **Claudi** sunt oculi tui
domine ne videant malum. **Ad** pri-

imum respondet **Boetius** in primo
di. xxix. quod cognoscere aliud a se
est dupliciter. aut per aliud a se
cognoscere. aut per se. **Quia** agno-
scens cognoscit aliud per aliud
tunc verum est quod perfectionem ha-
bet aliunde et tunc eius intellectus
est in potentia et recipit aliunde per
fectionem et ideo additionem et
transmutationem et hoc omni-
no est impossibile circa deum.
quia ut inquit **Commentator**
super duodecimo methaphisice
intelligere dei est sua substantia
Patet. quia sua substantia est
sua actio. **Patet** etiam quia est
actus purus et simplex. **Et** ibi-
dem **commentator** dicit quod intel-
lectus in deo intellectio et intel-
lectum idem sunt. **deus** ergo illa
que sunt extra se non per aliud sed
per suam essentiam intelligit quod
illa suum intellectum non possunt
perficere mouere ac in se
ipsis terminare et ideo intelle-
ctus diuinus cognoscendo vi-
silia non vilescit. **Propterea** di-
cit **Pyromisus** libro de di. no.
Materialia deus cognoscit im-
materialiter diuisibilia indiuisi-
biliter et multa vnitue. **Ratio**
quia deus immaterialis est et
simplex et vnus. unde qualis
est ipse talis est eius cognitio.
Ex quibus omnibus sequitur
secundum **Thomam** prima parte quaestio-
ne decimaquarta. articulo
quinto in responsione ad secundum

argumentū qđ nihil est pfectio
 diuini intellectus nisi ipsa eēn
 cia dei. Ad secundū obiectū
 respōdet Bo. qđ aliquād dī me
 lius dupliciter scz simpliciter ⁊
 fm statū. Dico ergo qđ scire o
 mnia simpliciter melius est ⁊ no
 bilius. sed hominī corrupto qđ
 accipit occasione peccandi ex co
 gnitōe meli⁹ ē qđā nescire. ideo
 nō sequitur qđ sit deo attribue
 dum. Ad terciū dicit Bo. qđ
 nō est simile de potenda et scie
 cia qđ reditudo manēs reditudo
 est rāō cognoscendi malū. sed
 reditudo nō est causa mali nisi
 declinando a reditudine in defi
 ciendo. ideo scire mala est de per
 fectione sciētiē. sed posse mala
 nō est de pfectione potētiē. Ad
 quartū dicit Bo. qđ in deo ē du
 plex cognitō. vna approbāōis
 alia simpliciā noticiē. Cognitō
 approbāōis notat cōplacētiā
 volūtatis ⁊ hac nō cognoscit de
 us omnia. ⁊ sic nec mala nec ma
 los. sed tantum bona ⁊ bonos
 ⁊ sic dicunt auctoritates. Est a
 lia cognitō simpliciā noticiē. ⁊
 hac qđ habet rāōnē cognoscen
 di a veritate que est lux summa
 cui nihil potest occultari nec eti
 am tenebre obscurabuntur ab
 ipso. ideo cognoscit omnia ma
 gna ⁊ pua bona ⁊ mala

Qđ peccata displicent deo cō
tra illos qui dicunt qđ deus de

peccatis nostris nō curat

Secundū qđ est in deo qđ
 re timeū debet ē displicē
 centiā. displicēt sibi pec
 cata ppter que peccatores abho
 minatur ⁊ odit. Pnde Dauid
 in psal. Odisti omnes obseruā
tes vanitates. et ecā. v. Alasti
 mus odio habet peccatores. ⁊
cap. xiiij. Diliter sūt odio deo
 impius ⁊ impietas eius. ⁊ Au
 gustin⁹ li. de pe. ⁊ de pe. di. iij.
 ca. Sūt plures. Dico dñm im
 mīcum omni cūminoso. ⁊ ideo
 li. xij. de ciuitate dei ca. iij. Dicu
 tur in scūpturis inimici dei oēs
 qui nō naturā sed vicij⁹ ei⁹ ad
 uersantur imperio. Cur deus
 odit dyabolum nisi ppter pec
 catum. vtiqz nec Petū diligēt
 si cūminosus est. In tantū nam
 qđ peccatum est ei exosum qđ si
 lium suum crucifigi voluit vt cū
 illo peccatum crucifigeretur. In
 quit Augustinus super epistos
 lam ad Colocenses. Imocens
 occiditur peccatum crucifigitur
 Am maduerte o peccatrix am
 ma ⁊ considera dei filium in cru
 ce pendente m liuoribus ⁊ pla
 gis plenum ⁊ pie ipsum inter
 roga. O delicatissime inuenis
 O fili dei altissimi cur ista pate
 ris cur tanto dolore concuteris
 ⁊ respondebit tibi protinus.
 Hec omnia patior vt patiam meo
 pro peccato humani generis

satisfaciam. **H**oc est qd̄ **I**saïas
dixit. liij. **V**ulneratus est ppter
iniquitates n̄as ⁊ attritus est
ppter scelera nostra disciplina
pacis n̄re sup̄ eū cuius liuore sa
nati sumus. **E**t **P**etrus. i. epl̄a
ca. ij. **P**eccata n̄ra ipse ptulit in
corpore suo sup̄ lignū vt peccatū
mōrtū iusticie viuam⁹ cuius li
uore sanati sum⁹. **Q** quantum
timeret subdit⁹ regis cū certitu
dinalit̄ sciret se in ei⁹ fore odio
ac displicētia. semp̄ pauid⁹ ess̄
ac nimio terrore correptus tacē
tus cogitaret. **Q** quid cōtra me
rex erit factur⁹. **H**eu me displicē
cui sibi. odiū in me iecit suū
Quāto magis tu infelix anima
timere debes dū mēte recogitas
q̄ regem regū offendisti. **E**xpa
uesce et cōtremisce q̄ iniquitates
tuas si te nō correxeris puniet.

Quod potētie dei null⁹ resistere
potest. **tercia rācō**

Tercū qd̄ est in deo q̄re
timendus est p̄tētia
dicitur. **D**ixim⁹ in qua
dragesimali de penitētia in ser
mone de omnipotētia dei qua
liter ipsi dño celoz nulla creatu
ra angelica vel humana resistere
potest. **A**pparebit etiā hoc in se
quentib⁹ cū in p̄ticulari de iudī
cij⁹ eius verba faciemus

Quod iusticia est in deo qua eā

am in presenti sepe numero pu
nit malos

Quartū qd̄ est in deo q̄re
timere omnes illum te
nētur est iusticia d̄ qua
dicitur est diffuse in sermoni
bus de iusticia dei in quadrage
simali de penitētia. **N**ūc v̄to id
scire sufficiat q̄ licet in gn̄ali iu
dicio omnia sint mala puniēda
tū frequēci⁹ m̄ta in hoc seculo
punītur. vt ostēdatur q̄ de⁹
iustus iudex cōdidit ceruices pec
cator⁹. **N**ecessē ē ergo vt pecca
toribus duris dicam⁹ id ps. **N**i
si cōuerſi fueritis gladiū suū
vibrabit arcum tetendit et pa
rauit illum quia venit hora iudi
cij eius. **I**n quo nos misericordi
ter liberet qui est benedictus in
secula seculoz. Amen

Sermo secundus de diuinis
iudicijs et flagellis que a stultis
p̄ccatorib⁹ nō timētur

Duorū saxis huma
na corda p̄sepe vidē
esse que nullo dei ti
more terrentur neq̄
peccata deponere student infixa
manent in scabibus suis ⁊ deum
celi illis cōminātem cōtemnūt.
Ideo ad exatandas animas
inertes vt ausu temerario depo

atq; magnifici nō detineri qui n
benefaciāt illis. quos beneficijs
iudicauerūt esse indignos. dū
mō beneficētia cedat ad glōris
am benefactoris. **D**icit virtus se
ipsa contenta. **E**cce pater sum
mustam ineffabilia bona contu
lit demonibus. qui tamen vtdi
cetur in sequenti misterio totis
viribus maiestati sue sese ob
iecerunt neq; per ignorantiam
peccauerūt. **D**e quibus dicit ma
gister in textu. di. iij. li. ij. **Q**u
tanta luce sapientiē preediti fue
rūt q; erat in eis naturalis cog
nitio triplex q; sciebāt q; facti e
rant. et a quo facti erant. et cum
quo scilicet mundo facti erant.
et habebāt aliquaz boni et mali
noticiam intelligentes quid ap
petēdū vel respuendū illis foret.
**Qualiter angeli mali volun
tate propria auerterūt se a deo
et facti sunt ei rebelles.**

Capitulum secundum.

Quādo offendit eueniūt
angelorū hoc secūdo loco
erūt immoranduz quatenus ag
noscentes peccati eorum grauī
tatem intelligamus deum ius
tum illos non immerito sempit
ernis cruciatibus cōdemnasse
Nouit ipse totius conditor crea
ture ex quocumq; malo bonum
eligere vt augustinus dicit in
libro de libero arbitrio. **I**psaq;
decorem in hoc perfecit vniuersi
q; bonis tribuit eternalia pre

ma malis vtrū numq; finitura
supplicia vt prefatus **A**ug. li. xi
de ci. dei expresse fatetur. **Q**ua
liter ergo demones volūate su
a in maliciam consenserunt cō
tendimus hic plene differere.
Circa quorum offensionem qua
tuor nobis occurrunt considera
tiones.

Prima dicitur possibilitatis.

Secunda numerositatis.

Tercia qualitatis.

Quarta contrarietatis.

Quādo angeli potuerunt peccare
in puris naturalibus constituti
propter libertatem arbitrij.

In hac prima consideratione pe
scutare debemus vtrum angeli
potuerunt peccare. **Q**uibus dā
videtur q; nō. **P**rimo quia erāt
in celo empyreo loco sublimi et
sancto. **Q**uibus respondemus
q; locus non prohibet quin ho
mo in hoc seculo et angelus ante
confirmationem in celo potuerit
peccare. **I**do dicitur di. xl. ca. **N**os. c
Non loca capi. **M**ar. ca. **Q**u
libz **N**on loc⁹ hominē sanctificat
s; homo locū. et ca. **N**on est. **N**ō
fuit filij scōz q; tenēt loca eorū
sed qui exercent opera eorum
Ido arguūt q; angelus in pu
ris nālīb⁹ peccare nō potuit per
locū a minori quia si in corpori
bus celestibus non pōt esse ma
lū vt dicit phi. g^o neq; i angel